

UZASADNIENIE

Proponuje się zmianę § 9 ust. 1 Statutu Muzeum, który otrzyma następujące brzmienie:

„§ 9. 1. W skład struktury organizacyjnej Muzeum wchodzi następujące oddziały i filie oddziałów:

- 1) Oddział „Pałac Krzysztofora”;
- 2) Oddział „Fabryka Emalia Oskara Schindlera” z Filiami: „Ulica Pomorska” oraz „Apteka pod Orłem Tadeusza Pankiewicza”;
- 3) Oddział „Rynek Podziemny” z Filiami: „Wieża Ratuszowa”, „Barbakan” oraz „Mury Obronne”;
- 4) Oddział „Stara Synagoga”;
- 5) Oddział „Rydlówka”;
- 6) Oddział „Kamienica Hipolitów”;
- 7) Oddział „Muzeum Nowej Huty” z Filią: „Podziemna Nowa Huta”;
- 8) Oddział „Muzeum Podgórze”;
- 9) Oddział „Thesaurus Cracoviensis”;
- 10) Oddział „Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego”;
- 11) Oddział „Centrum Interpretacji Niematerialnego Dziedzictwa Krakowa”;
- 12) Oddział „Kossakówka”

Zaproponowany powyżej zapis uwzględnia utworzenie nowego oddziału „Kossakówka”, likwidację oddziału Celestat oraz oddziału Dom Zwierzyński, a także zmianę organizacyjną polegającą na przyporządkowaniu filii Barbakan oraz Mury Obronne (dotychczas podlegających likwidowanemu oddziałowi Celestat) oddziałowi Rynek Podziemny. Oddziałowi Rynek Podziemny podlegałyby także dotychczasowa filia Pałacu Krzysztofora – Wieża Ratuszowa.

Utworzenie nowego oddziału Muzeum Kossakówka, dotychczas stanowiącego oddział odrębnej instytucji kultury: Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK, jest efektem wspólnego namysłu Dyrekcji tego Muzeum oraz Dyrekcji Muzeum Krakowa oraz powstania idei, aby to Muzeum Krakowa zajęło się utworzeniem i prowadzeniem Kossakówki, w przestrzeniach której znalazłoby się zarówno upamiętnienie Rodziny Kossaków oraz twórczości jej wybitnych członków (tzw. Dom Kossaków z wystawą stałą), ale która stanowiłaby również platformę dla rozwoju i prezentacji różnych form twórczości współczesnych artystów z kręgów krakowskiej pozainstytucjonalnej kultury oddolnej. Idee przyświecające działalności tak rozumianego nowego oddziału, wpisują się zarówno w misję, jak i wizję Muzeum Krakowa.

Ponadto proponuje się ujednolicenie zapisu § 12 ust. 3 z zapisami statutów innych miejskich muzeów. Dotychczas zastępców dyrektora powoływał i odwoływał Prezydent Miasta na wniosek dyrektora, natomiast po zmianie, zastępców będzie powoływał i odwoływał dyrektor po uzyskaniu zgody Prezydenta.

Uzasadnienie likwidacji oddziału „Celestat”

Stan prawny

Celestat jako oddział wpisany do Statutu Muzeum powstał w 1997 roku. Działa w budynku położonym w Krakowie przy ul. Lubicz 16, który jest własnością Towarzystwa Strzeleckiego

Bractwo Kurkowe. Muzeum posiada tytuł prawny do obiektu w postaci zawartej z Towarzystwem w dniu 15 września 2014 r. na okres do 30 września 2034 r. umowy użytkowania. Zgodnie z umową Muzeum zobowiązane jest do dokonywania drobnych napraw i innych nakładów związanych ze zwykłym korzystaniem z przedmiotu umowy, natomiast Towarzystwo zobowiązane jest do partycypowania w kosztach i wykonywania innych niż wskazane powyżej napraw i nakładów.

Historia. Dotychczasowa działalność merytoryczna.

Oddział Celestat od prawie 30 lat pozostający częścią Muzeum Krakowa, ma za zadanie badanie i popularyzowanie historii i tradycji bractw kurkowych, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów krakowskiego Bractwa Kurkowego. Oddział Celestat, jest częścią muzealnej Trasy Obronności wraz z Barbakanem i Murami, które są filiami oddziału. W ramach działalności edukacyjnej oddziału organizowane były lekcje, warsztaty oraz konkursy dla dzieci młodzieży, w tym rywalizacja o tytuł Małego Króla Kurkowego. Pracownicy oddziału opiekują się kolekcją pamiątek Bractwa Kurkowego, w której znajdują się tak cenne obiekty jak: portrety królów kurkowych (od 1834 r.), insygnia władz Towarzystwa Strzeleckiego, króla i marszałków (berło, laski, łańcuchy), z najcenniejszym Srebrnym Kurem. Kolekcja obejmuje również medale, trofea strzeleckie, tarcze, obrazy (tonda) dokumentujące istotne wydarzenia w historii Bractwa, a także liczne fotografie, dokumenty oraz księgi.

Oficjalnie oddział Muzeum w Celestacie otwarto 21 czerwca 1997 roku, w 160. rocznicę nabycia ogrodu (późniejszego Parku Strzeleckiego) przez Bractwo Kurkowe od Maurycego Somelsohna, z wystawą stałą „Z dziejów krakowskiego Bractwa Kurkowego”. W 2013 roku do Oddziału formalnie przyłączono jako filie obiekty Barbakan i Mury Obronne. Formuła Trasy Obronności, w której funkcjonowały od tej pory trzy obiekty poszerzyła funkcję oddziału o popularyzację historii obronności miejskiej w czasach staropolskich i opiekę nad zabytkami architektury militarnej Krakowa

W latach 2010-2015 wystawa stała w Celestacie była zamknięta z powodu niezbędnych remontów. W 2015 roku, po zakończeniu prac budowlanych, ponownie otwarto wystawę stałą w zaktualizowanej formie, choć nawiązując do założeń z 1997 roku. Lata 2017 - 2020 były okresem, w którym z uwagi na generalny remont Pałacu Krzysztofory, w Celestacie organizowano trzy edycje tradycyjnej pokonkursowej wystawy szopek krakowskich, co przyciągnęło wielu zwiedzających. W tych latach Celestat osiągnął rekordową frekwencję. W 2021 roku wystawa była niedostępna dla zwiedzających z powodu obostrzeń wynikających z epidemii COVID-19. W 2022 roku łączna frekwencja wyniosła zaledwie 2737 zwiedzających. Jedynie w latach prezentacji szopek krakowskich oddział osiągnął frekwencję na poziomie ponad 30 tys. rocznie (2018 – 37 tys. zwiedzających, 2019 – 30,6 tys. zwiedzających, w 2017 było 19, 8 tys. zwiedzających). Dla porównania w roku 2016 było to jedynie 3873 zwiedzających, w roku 2015 tylko 2167 zwiedzających.

Od października 2022 roku Celestat nie jest udostępniany do zwiedzania. Stanowi zaplecze do działań na Murach Obronnych i Barbakanie. W okresie letnim sztandarowym projektem, który nadzorują pracownicy oddziału jest realizowany w Barbakanie cykl „Średniowiecze da się lubić”, który stanowi atrakcyjną ofertę czasu letniego, realizowaną we współpracy z grupami rekonstrukcji historycznej.

W latach 2023 – 2024 z powodu złego stanu technicznego oddział ograniczył działalność do okazjonalnej oferty edukacyjnej oraz obsługi imprez brackich, które Bractwo organizuje w salach wystawy stałej. W ramach współpracy z Bractwem Kurkowym, w Celestacie co roku odbywa się kilka spotkań środowiska brackiego, w tym zebrania walne oraz uroczystości związane ze tradycyjnymi świętami. Na dzień dzisiejszy Muzeum posiada pespektywę utrzymywania obiektu, który w dużej mierze może być wykorzystywany jedynie na tradycyjne imprezy społeczności Bractwa Kurkowego i prezentację obiektów z kolekcji brackiej dla kameralnych grup zainteresowanych historią tej organizacji.

Do przywrócenia funkcjonowania oddziału w pełnym wymiarze, z nowoczesną, zmodernizowaną wystawą stałą, prezentacjami wystaw czasowych, nowoczesną działalnością edukacyjną, niezbędne byłoby przygotowanie i wykonanie programu generalnej modernizacji obiektu będącego własnością Bractwa Kurkowego.

Stan techniczny budynku Celestatu:

- 1) obiekt wpisany do rejestru pod numerem A 326 wzniesiony w XIX w. o powierzchni wewnętrznej 724 m² i kubaturze 5940 m³ z 3 kondygnacjami naziemnymi i 1 podziemną;
- 2) obiekt na bieżąco poddawany jest przeglądom okresowym zgodnie z przepisami Prawa budowlanego. Aktualnie dopuszczony do użytkowania. Po każdym przeglądzie jest sporo uwag i sugestii dotyczących napraw, które Muzeum na bieżąco realizuje. Stan obiektu, pomimo ciągłych napraw i drobnych remontów, w ewidentny sposób odstaje od standardów przyjętych i panujących w innych obiektach Muzeum Krakowa. Obiekt kwalifikuje się do generalnego remontu i dostosowania do wymogów stawianych przez Narodowy Instytut Muzealnictwa;
- 3) najpilniejsze działania: wymiana systemu ogrzewania, wymiana wyeksploatowanej infrastruktury prądowej i niskoprądowej. Wymaga rozbudowy lub budowy na nowo systemów zabezpieczeń, tj. kontrola dostępu, p.poż., telewizji dozorowej. Obiekt nie jest stabilny pod kątem utrzymania niezbędnych do eksponowania muzealiów warunków temperaturowych i wilgotnościowych. Wymaga zaprojektowania i zbudowania instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji;
- 4) od strony struktury budowlanej: wymaga wymiany stropu nad główną salą wystawienniczą i przebudowy pokrycia dachowego. Konserwacji bądź wymiany wymaga stolarka drzwiowa i okienna. Pilnej naprawy i konserwacji wymaga elewacja i zewnętrzne elementy architektoniczne (np. ganek, mur parawanowy nad połącią dachową z wieżyczkami). Prace te jednak poprzedzone winny być wykonaniem izolacji murów fundamentowych, by zapobiec zawilgoceniom ścian zewnętrznych i działowych. Wymianie bądź remontowi podlegać winny schody i wszystkie podłogi;
- 5) wyposażenie (w elementy ruchome typu meble, gabloty wystawiennicze itp.) oddziału jest mocno wyeksploatowane i w niedługim czasie wymagać będzie kompleksowej wymiany.
- 6) Szacowane nakłady inwestycyjne na wykonanie modernizacji to około 10 mln zł.

Opinia konserwatorska:

- 7) stan techniczny budynku nie spełnia wymogów konserwatorskich Narodowego Instytutu Muzeów, jakie obowiązują obecnie w instytucjach muzealnych oraz nie jest zgodny z warunkami ustalonymi przez przepisy rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa

- Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą;
- 8) w latach 90-tych, kiedy budynek został oddziałem muzealnym, takie przepisy nie obowiązywały lub były bardzo liberalne;
 - 9) nie istniały również przepisy dotyczące dostępności, ewakuacji zbiorów czy warunków mikroklimatycznych dla muzealnych zbiorów;
 - 10) budynek Celestatu, zgodnie z obowiązującymi przepisami (aby spełniać wszystkie niezbędne warunki) powinien przejść bardzo poważny remont;
 - 11) cała ekspozycja jest zamontowana na ścianach zewnętrznych, ceglanych, nieocieplanych. Ściany nie posiadają izolacji ani pionowej ani poziomej, budynek jest tylko w niewielkiej części podpiwniczony, co również wpływa na wilgotność ścian. W okresie letnim ściany ceglane pochłaniają ciepło a duża ilość okien dodatkowo wpływa na wysokie temperatury w budynku. Obecnie przyjęte są podstawowe standardy dla przestrzeni wystawienniczych, w których wilgotność powinna się mieścić w przedziale od 40% do 60% a temperatura od 18°C do 24°C;
 - 12) przy tak dużej i wysokiej kubaturze, jak w Celestacie, bez wykonania izolacji ścian i zamontowania klimatyzacji instytucja nie jest w stanie zapewnić właściwych warunków. (należy pamiętać o późniejszej kosztach zużycia energii);
 - 13) zgodnie z przepisami muzealia nie powinny znajdować się w okolicy źródła ciepła (piece, kaloryfery, nawiewy). Obecnie cały system grzewczy jest zlokalizowany wzdłuż ścian, gdzie równocześnie znajduje się powierzchnia wystawiennicza. Ma to niekorzystny wpływ na muzealia, które ulegają powolnej degradacji. Płótna ulegają przesuszeniu, zaprawy tracą swoją przyczepność, drewno się kurczy i rozwarstwia. To kolejna poważna inwestycja, którą należałoby wykonać w Celestacie;
 - 14) problem stanowi również sama ekspozycja. Obiekty są zamontowane na różnych wysokościach, do wielu nie ma dostępu bez wcześniejszego postawienia rusztowania. To problem związany nie tylko z ograniczeniem dostępności dla zwiedzających, ale również ogromne wyzwanie podczas ewentualnej ewakuacji zbiorów. Aby poprawić tą sytuację, ekspozycja powinna być zlokalizowana w dolnej części Sali, na co nie ma przyzwolenia. Sala służy do organizowania imprez i spotkań a obiekty muzealne stanowią tylko element wystawienniczy nawiązujący do tradycji Bractwa Kurkowego. Trudno połączyć w tym wypadku oczekiwania właściciela z przepisami ministerialnymi obowiązującymi muzeum;
 - 15) uwaga końcowa: Obiekt o dużym potencjale, ale nie do końca wystawienniczym, zabytkowy, co dodatkowo utrudnia prowadzenie poważnych inwestycji bez porozumienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, wymagający dużych nakładów inwestycyjnych i remontowych.

Koszty i przychody związane z fundowaniem oddziału Celestat w latach 2014 – 2024

Rok	Koszty w zł	Przychody w zł
	w tym: naprawy, remonty, konserwacje, przeglądy wodno-kanalizacyjne, wentylacji,	w tym: bilety, lekcje, oprowadzania, warsztaty, sprzedaż wydawnictw, towarów,

	klimatyzacji, administracyjne itp., ochrona, sprzątanie, media: woda, energia, CO, ścieki, śmieci, wynagrodzenia, amortyzacja	najmy
2014	433 952	0
2015	686 992	8 470
2016	708 265	5 851
2017	1 335 425	103 614
2018	1 583 810	178 343
2019	1 464 096	183 899
2020	1 162 459	90 846
2021	728 476	17 972
2022	776 152	6 385
2023	776 140	13 487
2024	632 613	9 497
Suma	9 125 921	618 364

Muzeum Krakowa od kilku lat prowadzi stałą korespondencję z Bractwem Kurkowym, wskazując na pilne potrzeby generalnego remontu budynku i na konkretne prace, które winny zostać wykonane w celu zapewniania odpowiednich standardów muzealnych i bezpieczeństwa muzealiom przechowywanym w Celestacie oraz należytych standardów dla osób zwiedzających i uczestniczących w działaniach edukacyjnych oddziału. Niestety, poza wykonaniem kilku drobnych, w zasadzie niemających znaczenia napraw, Bractwo nie wyraziło woli w partycypowaniu w kosztach przeprowadzenia remontu stanowiącego ich własność budynku. W latach 2022-2025, w związku z realizacją z inicjatywy Muzeum zadania „Prace remontowo-konserwatorskie obejmujące stolarkę drzwiową i okienną w budynku Celestat”, Muzeum pozyskało ze środków SKOZK dofinansowanie w kwocie 467 390,69 zł, co stanowiło 48% wartości całego zadania. W roku 2022 Muzeum zrealizowało I etap prac na kwotę 420 000 zł, z czego dofinansowanie SKOZK-u wyniosło 231 547,01 zł, natomiast wkład Muzeum – 188 452,99 zł. W roku 2023 planowany był II etap prac, z czego dofinansowanie SKOZK-u wyniosłoby 166 715,84 zł, natomiast dodatkowo jako wkład drugiej strony niezbędna była kwota 244 816,73 zł. W związku z faktem, że Bractwo nie wyraziło chęci pokrycia koniecznego wkładu własnego – II etap prac nie został zrealizowany, a dotacja nie została wykorzystana.

Muzeum Krakowa nie może inwestować publicznych środków finansowych w obce środki trwałe. Nie jest możliwe dokonywanie napraw budynku, których ciężarem obarczone jest wyłącznie Muzeum.

Wnioski

Analiza przychodów i wskaźników frekwencyjnych wskazuje, że aby Celestat zyskał potencjał wystawienniczy oraz turystyczny, niezależnie od potrzeby przeprowadzenia generalnego remontu budynku, sama wystawa stała winna przejść nie tyle gruntowną modernizację, co scenariusz wystawy powinien zostać stworzony i wykonany od początku - przy uwzględnieniu obecnych standardów dostępności, po wykonaniu analizy zapotrzebowania ruchu turystycznego na określonego typu narrację, w sposób w jaki aktualnie buduje się tego typu wystawy. Opowieść, która prezentowana była do tej pory w oddziale, nie natrafiła na zainteresowanie osób zwiedzających, o czym świadczy niska frekwencja na wystawie stałej, która skokowo wzrastała, gdy w budynku czasowo prezentowana była wystawa szopek krakowskich. Koszt przygotowania i zrealizowania nowego scenariusza Muzeum szacuje na ok. 3 mln zł., co z oszacowanymi wyżej na 10 mln zł kosztami remontu budynku, powoduje, że w obecnej rzeczywistości, przy zaangażowaniu finansowych Miasta w realizację innych projektów, zadanie to jest niewykonalne.

Jednocześnie Muzeum nie potrafi znaleźć sposobu innego wykorzystania użytkowanego budynku, który z uwagi na zły stan techniczny, w dłuższej perspektywie czasowej nie może być wykorzystywany nawet na przestrzenie biurowe. Zadania związane z remontem oraz rozwojem oddziału nie zostały przewidziane w Strategii Muzeum Krakowa na lata 2022-2027. Z uwagi na brak woli aktywnego współdziałania i współdzielenia kosztów ze strony właściciela budynku, mając na względzie bardzo wysokie koszty, które Muzeum corocznie ponosi w związku z utrzymaniem oddziału, który bez remontu nie może zostać udostępniony zwiedzającym, a także konieczność dbania o zbiory muzealne i należyte warunki ich przechowywania, z punktu widzenia racjonalnego zarządzania majątkiem instytucji – należy podjąć decyzję o likwidacji oddziału w Celestacie.

Zadania, które do tej pory realizował oddział, wraz z jego pracownikami, będą rozdzielone do innych komórek merytorycznych Muzeum. Filie oddziału – Barbakan oraz Mury Obronne podlegać będą oddziałowi Rynek Podziemny. Dodatkowo oddziałowi temu podlegać będzie filia Wieża Ratuszowa stanowiąca do tej pory filię oddziału Pałac Krzysztofory.

Jak już wspomniano powyżej, przyporządkowanie trzech filii: Barbakanu, Murów Obronnych oraz Wieży Ratuszowej oddziałowi Rynek Podziemny – wzbogaci i rozwinie ofertę edukacyjno-kulturalną dla zwiedzających poprzez planowane przez Muzeum utworzenie tzw. trasy Krakowa średniowiecznego i pozwoli na wypracowanie nowego programu działań edukacyjnych w ramach nowej struktury.

Uzasadnienie likwidacji oddziału „Dom Zwierzyniecki”

Stan prawny

Dom Zwierzyniecki (noszący wówczas nazwę Zwierzynieckiego Salonu Artystycznego) jako oddział wpisany do Statutu Muzeum został w 1996 roku. Położony jest w budynku stanowiącym własność Gminy Miejskiej Kraków. Muzeum użytkuje budynek na podstawie umowy użytkowania zawartej na okres 30 lat w dniu 5 października 2009 r. z Gminą Miejską Kraków (akt notarialny Rep. A nr 13082/2009).

Historia. Dotychczasowa działalność merytoryczna.

Oddział Dom Zwierzyniecki położony jest na dawnych przedmieściach Krakowa, w sąsiedztwie wiekowego opactwa Norbertanek oraz jednego z najstarszych krakowskich kościołów – Najświętszego Salwatora, u stóp kopca Kościuszki i nieopodal Wielkiej Łąki, czyli krakowskich Błón. Siedziba oddziału to typowa przedmiejska kamienica z początku XX wieku. Dom zbudował około 1910 roku znany zwierzyniecki murarz Jan Florczyk, który zamieszkał tu wraz z rodziną, a część domu przeznaczył na mieszkania do wynajęcia. Latem 1912 roku w jednym z mieszkań mieszkał przybyły z Paryża Włodzimierz Lenin wraz z żoną i teściową, stąd w latach 1970–1990 działała tu filia Muzeum Lenina z wystawą „Pierwsze mieszkanie Lenina w Krakowie”. Po likwidacji muzeum w 1990 roku budynek przeszedł pod opiekę Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Początkowo budynek pełnił funkcje magazynowe, a część pomieszczeń została udostępniona na salę prób Teatru Ewy Demarczyk. W 1996 roku z inicjatywy malarki Haliny Cieślińskiej-Brzeskiej podjęto współpracę z Radą Dzielnicy VII oraz Towarzystwem Przyjaciół Sztuk Wszelkich i w budynku przy ul. Królowej Jadwigi 41 rozpoczął działalność Zwierzyniecki Salon Artystyczny. W ten sposób zapoczątkowano serię wystaw oraz imprez adresowanych głównie do mieszkańców tej dzielnicy. Uczestnikami i bohaterami tego przedsięwzięcia byli artyści związani urodzeniem i zamieszkaniem ze Zwierzyńcem. W ciągu 13 lat miało tu miejsce 88 kameralnych wystaw artystycznych oraz 9 wystaw o tematyce historycznej, związanej z dziejami Zwierzyńca. Poddasze budynku przeznaczono natomiast na pokoje gościnne Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oraz podręczny magazyn. Taki stan rzeczy przetrwał do 2009 roku, kiedy część przestrzeni wystawienniczej oraz pokoje gościnne przeznaczono na pomieszczenia muzealnych pracowni konserwacji. W tym samym roku zdecydowano o zmianie programowej oddziału: ze względu na wyczerpanie się formuły salonu artystycznego, w miejsce wystaw prezentujących twórczość zwierzynieckich artystów zaczęto przygotowywać wystawy o tematyce historycznej, związane z dziejami Zwierzyńca. Jedną z sal przeznaczono na niewielką wystawę stałą, prezentującą wnętrza mieszkania zwierzynieckiego z początku XX wieku. Nazwy Dom Zwierzyniecki zaczęto używać od 2010 roku, formalna zmiana nastąpiła jednak dopiero w styczniu 2014 roku. Od 2016 roku w części pomieszczeń zwolnionych przez konserwatorów prezentowana była mini wystawa stała „Mieszkanie przedmiejskie przed stu laty”, będąca próbą odtworzenia wyglądu typowego podkrakowskiego mieszkania i jego wyposażenia z początku XX wieku. Głównym profilem działania Domu Zwierzynieckiego było prowadzenie badań i popularyzacja wiedzy związanej z historią, kulturą i życiem codziennym mieszkańców przedmieść Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem Zwierzyńca. Działalność wystawiennicza Domu Zwierzynieckiego oparta została głównie o wystawy czasowe. W latach 2010–2021 r. zorganizowano 21 wystaw o tematyce przedmiejskiej, w tym 5 wystaw w cyklu „Zwierzyniec zaprasza...”, prezentujących historię dawnych gmin podkrakowskich, dziś dzielnic Krakowa, które wraz ze Zwierzyńcem około 1910 roku weszły w skład Wielkiego Krakowa. Ich tematyka związana była zarówno z dziejami Zwierzyńca, jego tradycjami i folklorem, jak też szerzej, z historią krakowskich przedmieść oraz dziejami rozwoju miasta. Codzienna praca oddziału była to głównie działalność edukacyjna: lekcje, warsztaty dla dzieci i dorosłych, spacer, wykłady w cyklu „Zwierzyniec dla dorosłych”, debaty i inne spotkania. Oferta wystawienniczo-edukacyjna oddziału cieszyła się uznaniem odbiorców, czego wyrazem była wzrastająca z roku na rok frekwencja, choć najczęściej

nieprzekraczająca kilku tysięcy zwiedzających w skali roku. W roku 2020 nastąpiło gwałtowne załamanie frekwencji spowodowane pandemią.

Centralnym wydarzeniem w ciągu roku był organizowany od 2011 r. „Przystanek Emaus” – święto oddziału związane z wielkanocnym odpustem na Zwierzyńcu. Odbływały się wówczas w oddziale specjalnie przygotowane warsztaty, wystawy plenerowe oraz inne atrakcje, w tym organizowany od 2014 r. konkurs na najpiękniejsze drzewko emausowe.

W kwietniu 2021 roku oddział zawiesił działalność wystawienniczą, a w budynku ulokowano niektóre komórki organizacyjne Muzeum (konieczność dyslokacji niektórych działów z Pałacu Krzysztofory). Działalność oddziału przez kilka ostatnich lat ograniczyła się do prowadzenia zajęć edukacyjnych oraz przeprowadzenia dorocznego konkursu Drzewka Emausowego wraz z pokonkursowym pokazem prac. Ponieważ popularność konkursu wzrastała, co wyrażało się zwiększoną ilością zgłaszanych prac konkursowych (2022 r. – 43 prace, 2023 r. – 64, 2024 r. – 107), konkurs oraz wystawę pokonkursową przeniesiono do Pałacu Krzysztofory, dysponującego wystarczającą powierzchnią na ekspozycję prac pokonkursowych.

W chwili obecnej, w oddziale prowadzona jest mocno ograniczona działalność edukacyjna, związana tematycznie z historią i tradycją krakowskich przedmieść. W budynku swoją pracownię ma również Przystań Muzeum, będąca projektem muzealnym związanym z dziedzictwem rzek w Krakowie, współpracująca z flisakami wiślanymi na zasadach partnerstwa społecznego i prowadząca zajęcia edukacyjno-popularyzatorskie w oparciu o muzealny galar Szwajcarka, będący pod jej opieką.

Administracyjnie oddział położony jest na terenie Dzielnicy VII Zwierzyniec, dlatego też szczególną opieką otaczała ten oddział muzealny Rada Dzielnicy VII, corocznie wspierając finansowo poprzez dotację na przeprowadzane w budynku niewielkie remonty, a zwłaszcza organizację wystaw i imprez kulturalnych, w tym doroczny konkurs Drzewka Emausowego.

Dane frekwencyjne

2013 r. – 3151 osób

2014 r. – 4700 osób

2015 r. – 4693 osoby

2016 r. – 5873 osoby

2017 r. – 7267 osób

2018 r. – 11 219 osób (dotacje dla szkół z programu „Wyzwolona” na zajęcia edukacyjne)

2019 r. – 7455 osób

2020 r. – 1454 osoby

2021 r. – 794 osoby

2022 r. – 1587 osób

2023 r. – 2827 osób

2024 r. – 4100 osób (łącznie Dom Zwierzyniecki + Przystań Muzeum)

Stan techniczny budynku Domu Zwierzynieckiego – opinia Działu Technicznego:

- 1) obiekt wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków pod pozycją nr 2869, wzniesiony w XIX w. i rozbudowywany na początku wieku XX (w latach 70-tych XX w. przeprowadzono remont generalny budynku) o powierzchni wewnętrznej 382,25 m² i kubaturze 1550 m³ z 3 kondygnacjami naziemnymi i 1 podziemną. Powierzchnia zabudowy 138m²;

- 2) obiekt na bieżąco poddawany jest przeglądowi okresowemu zgodnie z przepisami Prawa budowlanego. Aktualnie dopuszczony do użytkowania. Po każdym przeglądzie zgłaszanych jest sporo uwag i sugestii dotyczących napraw, które Muzeum na bieżąco realizuje. Stan obiektu, pomimo ciągłych napraw i drobnych remontów, w ewidentny sposób odstaje od standardów przyjętych i panujących w innych obiektach Muzeum Krakowa. Obiekt kwalifikuje się do generalnego remontu, (przebudowy) aby spełniać wymagania stawiane przez Narodowy Instytut Muzealnictwa. Brak w nim wymaganych systemów zabezpieczeń i możliwości technicznych do utrzymania wymaganych dla muzealiów warunków temperaturowych i wilgotnościowych, jak również dostępności dla osób niepełnosprawnych (schody bez windy);
- 3) od kilku lat obiekt wyłączony został z funkcji wystawienniczych. Od roku 2021 pełni funkcję biurową dla pracowników Muzeum Krakowa. Obecnie budynek wymaga podjęcia prac remontowych obejmujących m.in. wymianę stropów, podbicie fundamentów, wymianę więźby dachowej i pokrycia dachowego (odtworzenie pokrycia z dachówki), wymianę całej stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian bocznych i tylnej, docieplenie stropu nad poddaszem, modernizację instalacji elektrycznej nisko i wysokoprądowej, montaż klimatyzacji w pomieszczeniach wystawienniczych, zabezpieczenie dostępności dla osób niepełnosprawnych (windy);
- 4) Szacowane nakłady na powyższe działania to 8 mln zł.

Opinia konserwatorska:

- 5) budynek – kamienica wymaga kapitalnego remontu, nie spełnia norm ekspozycyjnych ani administracyjno- biurowych;
- 6) budynek bez izolacji, położony w okolicy rzeki Rudawy. Teren nie tylko zalewowy, ale o wyższym współczynniku wilgoci;
- 7) podobnie, jak w przypadku budynku Celestat, w momencie kiedy obiekt został oddziałem muzealnym, nie obowiązywały żadne przepisy dotyczące zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą ani też w zakresie dostępności dla osób z niesprawnościami. Układ budynku bardzo ogranicza dostosowanie przestrzeni wystawienniczych pod obowiązujące przepisy oraz ogranicza działalność ekspozycyjną;
- 8) bardzo wąska klatka schodowa, wąskie półpiętra, brak możliwości zamontowania wewnątrz windy;
- 9) słabe stropy – drewniane nie mogą być dociążane dodatkowymi ściankami ani ekspozytorami (chyba że zastąpione zostaną lanymi betonowymi);
- 10) mała powierzchnia wystawiennicza, nadająca się tylko na wystawy kameralne (po remoncie nie ulegnie to zmianie);
- 11) małe sale również nie spełniają warunków wystawienniczych;
- 12) budynek nie posiada izolacji - mocno nagrzewa się w lecie, a zimą bardzo spada w nim wilgotność. Aby poprawić te warunki, poza wymianą całkowitą instalacji elektrycznej, należałoby zainstalować klimatyzację na wszystkich poziomach, wykonać izolację ścian oraz przeprowadzić remont dachu i docieplenie poddasza;
- 13) pierwotne przeznaczenie budynku było mieszkalne, stąd duże okna, drewniane balkony obecnie stanowiące zagrożenie. Pomieszczenia takie są problemem dla muzealiów,

na które nie tylko wilgotność i temperatura mają negatywne działanie, ale również promienie UV i światło dzienne;

- 14) uwaga końcowa: obiekt o małym potencjale wystawienniczym, który nawet przy dużym nakładzie finansowym i dostosowaniu do panujących wymogów budowlanych nie spełni oczekiwań naszych odbiorców.

Koszty i przychody związane z fundowaniem oddziału Dom Zwierzyniecki w latach 2014 – 2024

Rok	Koszty w zł w tym: naprawy, remonty, konserwacje, wodno-kanalizacyjne, wentylacji, klimatyzacji, administracyjne itp., ochrona, sprzętanie, media: woda, energia, co, ścieki, śmieci, wynagrodzenia, amortyzacja, roczna opłata za użytkowanie	Przychody w zł w tym: bilety, lekcje, oprowadzania, warsztaty, sprzedaż wydawnictw, towarów, sponsoring - Przystanek Emaus, konkurs Drzewka Emausowego, przychody z działalności Przystani Muzeum
2014	340 145	16 086
2015	554 052	16 075
2016	492 770	23 413
2017	538 527	24 726
2018	609 426	23 893
2019	797 938	18 600
2020	561 501	10 115
2021	412 252	3 541
2022	367 276	2 865
2023	606 034	8 067
2024	559 898	16 596
suma	5 839 819	163 977

Wnioski

Podobnie, jak w przypadku oddziału Celestat, oddział Dom Zwierzyniecki, aby mógł zostać udostępniony zwiedzającym, zyskał potencjał frekwencyjny i zapewniał należyte warunki przechowywania muzealiów – wymaga poniesienia bardzo dużych nakładów finansowych, które są obecnie i zapewne przez bardzo długi okres czasu będą nie do zrealizowania dla naszej instytucji. Oprócz zakładanych kosztów remontu, szacowanych na 8 mln zł, także i w przypadku tego oddziału niezbędne byłoby wypracowanie nowej, atrakcyjnej

dla zwiedzających narracji prezentowanej na wystawie stałej. Oddział w formule „Dom Zwierzyniecki przy ul. Królowej Jadwigi 41” nie ma perspektywy rozwoju. Kameralna przestrzeń obiektu nie spełnia wymagań większości standardów współczesnego Muzeum. Nie zapewnia dostępności dla odbiorców z niepełnosprawnościami. Nie są możliwe lub w najlepszym przypadku bardzo trudne wypożyczenia obiektów na wystawy czasowe i stałe ze względu niespełniania norm wyznaczonych w obowiązujących przepisach muzealnych. Zaplecze do działań edukacyjnych jest też mocno ograniczone i coraz trudniej będzie spełniać nam wzrastające oczekiwania odbiorców muzealnej oferty wydarzeń i zajęć warsztatowych.

Zadania związane z remontem oraz rozwojem oddziału nie zostały przewidziane w „Strategii Muzeum Krakowa na lata 2022-2027”.

Optymalnym rozwiązaniem z perspektywy Gminy Miejskiej Kraków i Muzeum Krakowa będzie rozwiązanie umowy użytkowania, zwrot budynku Gminie Miejskiej Kraków, która będzie mogła przeznaczyć go na inne, pozamuzealne, oczekiwane społecznie potrzeby publiczne, które nie są determinowane tak restrykcyjnymi, jak muzealne, normami.

Po likwidacji oddziału jego zadania przejęłyby inne komórki organizacyjne Muzeum: w zakresie tradycji zwierzynieckich - Centrum Interpretacji Niematerialnego Dziedzictwa Krakowa, w zakresie historii Zwierzyńca i przedmieść Krakowa - oddział Pałac Krzysztoforów i pracownię merytoryczną Muzeum. Nadal prowadzony będzie sztandarowy projekt oddziału, tj. konkurs na Drzewko Emausowe wraz z wystawą emausową. Współpracę z Dzielnicą VII Zwierzyniec kontynuować będzie oddział Thesaurus Cracoviensis z siedzibą przy ul. Księcia Józefa 337. Rozwijająca się działalność Przystani Muzeum będzie kontynuowana w formule odrębnej komórki organizacyjnej.

Na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o muzeach – statut muzeum podlega uzgodnieniu z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a zgodnie z postanowieniem statutu muzeum, którego dotyczy niniejsza uchwała – zmiany statutu dokonywane są w trybie właściwym dla jego nadania. Zatem zgodnie z obowiązującym trybem procedowania wymagane jest przyjęcie zmian w statucie przez organ uchwałodawczy, celem przekazania ich do uzgodnienia z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Po dokonaniu uzgodnień, zmiany w statucie Muzeum zostaną wprowadzone w drodze nowej odrębnej uchwały.

Zmiany te pociągają za sobą skutki finansowe po stronie Gminy Miejskiej Kraków, w szczególności mają wpływ na dochody i wydatki Miasta, nie wymagają zwiększenia zatrudnienia do obsługi realizacji zadania oraz nie wymagają poniesienia innych dodatkowych wydatków na funkcjonowanie UMK. Zmiany te będą też powodować w przyszłości dodatkowe koszty.